

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 27. Február. 1788.

A Márs Mezejéről.

Oly hirt haztak a' közelebb érkezett tudósítások,
hogy az egész Tábor minden-felé mozgásban
vagyon. Edgyik része ostrommal és az ellenség'
földit foglalja; a' másik a' nagyobb ostromlásra-való
szükséges készületekben foglalatoskodik éjjel nappal,
és az egész F. Ts. K. Tábor a hadakozás kivánságának
tüzetől ég; hogy mennél hamarább a' Mahumed fia-
nak edgy rövid utat mutathassanak Mekkába. (**)
A' Horváth-országi Hadi-sergek' fő Kormányazója-
nak ezen hónapnak 19-dikén tett tudósítása-szerént,

a' már jelentett meg-vétele által *Dretznik* nevű Török erőségnek, az *Ogulini* Szélbéli Seregnek Vezére *Obeſter Péhárnik* Ur által e' részről ugy rendeltetett, és a' *Korona* vizén túl olly formán igazított a' dolog, hogy a' Tábornak jobb szárnya a' *Plijzivitza* nevet viselő hegynek ajjához kapcsoltatván, ez-által a' szabad menedék és ut egész *Bihátság* megnyittatott. — A' többek között, ugyan ezen Seregnek *Oberſtlájdinántja Kukovina* Ur, *Droſſenovits* All-Hadnagyat bizonyos számú néppel a' *Sturlitsban* fekvő Törököknek fel-kérésekre küldvén; ezen Hadnagyott 50-ven Katonáival edgyütt a' Törökök parolára tsalák magokhoz, kik midön közelittenének hitetlenül tüzet adának a' Törökök reájjak. Ezen hitetlenségen a' mi népünkben fel-gerjekvén a' bofszu-álló tűz, olly keményen kezdék ezeket ostromlani, hogy az ott lévő Törökök között tsak edgyis életben nem maradott. A' miéink között is 50-nen el-estenek, az All-Hadnagy pedig *Oberſtl. Kakovina* Urral — febbe estenek. Valamint pedig ugyan ezen *Dubitza* várának az ezelőtti nem olly szerentséfen történt ostromlása felől való tudofitásból kitéttzik, már a' Törökök a' részünkről lejendő ostrom felől tudofittotván, ez-által olly idején korán el-készítették vala magokat az oltalomra, hogy midön a' mi vitézeink a' kapukat bé-akarnák vágni, azok tokélletesen meg-erőfittetve találtatának; de ez-ellent nem álván a' mi Hadi-Tifzteink' és Népünk' ostromlásra fel-gyuladott indulatjának, *Dubitza* várának meg-vételétől tellyefséggel el-állani nem akarának, a' honnan a' történék, hogy a' 2 Bánátusi és Várasd Sz. Györgyi két Regementből, a' Stráfa-mesteriől fogva számlálván 82 embereink el-esének 349 en pedig sebet kapának. A' 2 Bánátusi Regementnek fő

Tiszt-

Tisztjei között *Medvén* és *Simits* Kapitányok *Bitsaktsits* fő Hadnagygal; a' *Varasd* Sz. Györgyiből pedig *Mikafinavits* Kapitány és *Maurer* fő Hadnagy Urak el-esének. Továbbá a' *Bán* nevét viselő második Regimentből Gróf *Nádásdi* és Báró *Tserklász* Urak; ugyan all-Hadnagy *Münkhau* és Zászlótartó *Heyfeld*; a' *Várasd* Szent-Györgyi Regimentből pedig Zászlótartó *Abele* Urak sebbe esének. Melyre nézve a' második Bánátusi Sereget vezérlő *Knefevits* Ur illy vezedelmes kár után jobbnak találá a' bajvivást félben hagyván, az *Una* vizén által visszavonulni. A Magyar-országi fő igazgató Hadi-vezérnek Péterváradról érkezett leg-ujjabb tudósítása-szerént, a' Török *Gráditska* Erőlségének ágyuzó ostromolása ezen hónapnak 16-dikától fogva szüntelen tart.

(**) *Virtus & in Hoste probatur*: Még a' természetvilágánál tapogatva járó régi Pogány Böltségek is meg-esmerték azt, hogy a' (*Virtus*) jószágos tselekedet még az Ellenségben-is dicséretet érdemel. Nem ide tartozik-é így szól edgy Budai író, azon bölts és meg-jegyzésre méltó (*Circuláris*) Kerülő-írás melyszerént az Albániai, Boszniai és Szerbiai lakosoknak Török és Illyriai nyelveken azon kegyelmes, még a' születt *Mahumedet* követő Török-jóbbágyokban-is nem kis érzékenységet okozott, rendelés hirdetteték-ki, — „ hogy mivel a' hadakozás ezekben az Országokban minden szomorú következtések nélkül végbe nem mehet, tehát ő Felsége kegyelmesen el-végezni méltóztatott, hogy az Albániában, Boszniában és Szerbiában lévő Törökök, ha a' Felséges Ts. és K. Sergeknek ellent nem állanak, hanem az ő kézi — és kereskedésbéli munkájokat tsendesen folytatják, azok a' magok előbbi julsokban országokban vallásoknak gyakorlásában és szabadsá-

gokban minden meg-sértődés-nélkül tsendefségben hagyatnak, azoknak pedig jofzágok, kik azon Országokból ki-fzaladnak, az ott meg-maradt lakofok között fel-ofztatik örökségül; azok végre, kik a' F. Ts. és K. Sergeknek ellenek állanak, minthogy kü-lömben nem nézettethetnek mint ellenség, ellenségi modra büntettetnek. Ezen kegyelmefséget a' pallé-razottabb és a' *Mahumed* kontyánál valamivel mezf-zebb látó Törökök magok-is annyira láttatnak be-tsülni, hogy fokon közüllök, a' fogytán lévő Hóld kerületéből által fzőkvén, a' kétfejű Safs szárnyai alatt keresnek magoknak oltalmat 's menedék-he-lyet. Ezen hónapnak 11-dikén edgy Serviában lé-vő Kopinova nevű Török-falú minden fel-kelhető jó-fzágával edgyütt hozzánk fzaladván, az egész falú-ban tsak az ürefs házokat hagyták. Oberftlájdinánt *Putnák* Ur-is 2 Török-falunak minden lakofsait fze-rentsésen által hozta; Kapitány *Julius* Orfits és Szemendria körül szép prédát tévén 9 Törököt hozott fogságba; de a' Schabats mellett lévő hajó-kan tett proba fzerentsétlen vala. — Kiis tsudál-kozhatik rajta? ha a' Török Biodalomból, hól a' főnek fints bizonyos helye, kiváit a' Keresztények, más böltsebb és kegyelmesebb olalam alá kívánkoz-nak. — Minthogy a' Török Tábornál lévő Frantzia Tisztek magától a' Frantzia Udvertól visszfa hivat-tak; de mégis a' 'Siros 'Sold mellett fokon itt ma-radnaknak lenni tapasztaltatnak, és a Török (*artille-ria*) Pattantyns Sergek ezek-által tanittatnak és ig-zgattatnak; azt írják némelly Levelek, hogy a' Musz-ka Tábornál oliy rendelés tétetett volna, mely-fze-rént, ha a' Török fzőlgálatban lévő Frantziát el-fog-hatják, annak jobb-keze el-vágatik és hazájába vissz-

szá küldetik; még pedig a' Török fegyvert fogott Frantzia jobb kezekre jutalmat-is mondanak, hogy van fel-téve. — Bukovinából Hertzeg Koburgtól, és ugyan abban az orában H. Potemtintől is sebesen jövő Kurirok érkezének-meg a' napokban; másnapra viradolag megint más kettő a' Tábornak két szárnyáról — — de még eddig az ezek által hozott hir titok lévén, várjünk időtől. Bukovinában nevezetes történetekről beszéllenek; de hogy bizonytalan hirekkel ne töltsükbe az E. Olvasók' fejeket, tsak azt írjuk edgy kifs várakozással, hogy itt-is a' fő Vezér edgy-néhány Lovas-fergeket öszve-huzván, meg-indult vala nem régiben. — A' Belgrádi vár-fokokon 600 keményen töltött ágyuk vagynak, és azoknak a' Keresztényeknek, kikről tsak leg-kissebb gyanujak lehet a' Janitsároknak, vagy estve magokat az utzákon meg-mutatják, fejeket veszik. Már 72 illyetén nyakatlan fejeket számlálnak Belgrádban; mellyek a' Török gyerekeknek játékuül szolgálják. — Kamnikból Podoliából azt írják, hogy a' Török Tábornoktól megint 5000 Tatárok külön válván a' Muszka Ukrániára ütettének prédálni, hogy azt egészen el-pusztítsák; de szerentsétlen következéssel; mert a' Muszkáktól minden-felől körül kerítettvén, azt ígérék nékiek, hogy ha fegyvereket le-raknak, életeknek meg-kegyelmeznének; de ezen minden emberi nemzet természetfelett fene nemzet ezen kegyelem ígérést el-nem fogodván, a' kétségben esett indulatok között minyájon halálra áldozák magokat, és olly vakmerő bátorsággal ütének a' Muszkákra, mellyhez hasonlóról még a' *Temistokles* Terniopilási szoros helyeiben esett ütközetén kívül nem emlékeznek. A' Muszkákban sok kárt tettek; de közülök-is életben tsak edgy sem maradott. Az

utolsó, ki közüllök még életben vala, 8 Mafzkát ölt-meg, és végre a' fok véres sebeket nem bírván, a körülötte heverő holt-testekre önként rá-borúlt és ez-is meg-holt. — A' Prájzok gyalag Sergebéli Oberstlájdinánt Stenkli Urnak Bétsbe a' maga Obesteréhez tett tudosiáfa-szerént, ezen Seregnek a' Tábornál lévő 3-dik Bataliomjából 14 legények el-estének, 72 en meg-sebesítettének, és magának a' fent nevezett Oberstlájdinántnak-is bal-lábán keresztül ment a' gollyobis. Ezen Nevezett Seregnek több része, és mind az a' katonaság, melly most Bétsben fekszik u. m. 9 Bataliom Szombaton indul a' Táborhoz hajon, és Bétsben csak 13 öreg legények maradnak Rékluta tanítani addig, míg a' G. G. Lásci Serge ide nem érkezik. Ezen 9 Bataliom olly erős, hogy most edgy Bataliomban annyi fő vagyon; mint békségben edgy egész Regementben: az az : 2244 ember. — Ezen 9 Patalommal indul Hertzeg Liktenstáin fő Vezér Ur-is, fő Vezér Lásci, Ferentz fő Hertzeggel edgyütt minden órán Budára menni mondatik. Fő Vezér Laudon erőtlen és nyavallyás órák között lévén, csak alig ha Bétsben nem marad. — A' Hadi gazdasághoz igen sok Tisztek tétettek. Az eddig ott vólt 2 Kapitány Helmer és Kieszvetter Urak Májorroká tétettének. Ezeknek helyekben 2 Kapitányak, 12 fő Hadnagyok és 19 All-Hadnagyok tétettek, a' nyelvre nézve többnyire mind Magyar Regementekből. — Bétsben most lövik a' tzelra tüzelő Jágerek a' probát, kik 40-en-ként a' Regementeknek két szárnyain fognak lenni. Ezen Jáger Seregbe mindazok bé-vétettettek, kik 300 lépésnyire 3 lövésben a' tzelt találják; de kulomben nem. —

Elegyes Tudósítások.

A' Budai H. Tanács által újra parantsoltatik, hogy az Erdélyi és Magyar-oroszági Postákon semmi levelet el-ne végyenek a' tovább való küldésre hanem ha kívül annak a' Helységnek, hól a' Postára tétetik a' levél, fel-van írva a' neve. — Ugyan ezen F. K. H. T. által adatott minden Vármegyéknek bírúl, hogy a' Táborig-betegek-házába annyi rangyott szállittassan minden N. Vármegyére, a' mennyit csak lehet. Igyekezzenek tehát a' földes Uraságok és a' Magistrátusok által a' Népet réá ösztönözni, hogy az illyetén rongyot, fontjáért 6 kr. fizetésért, vagy a' Budai Kommissiohoz, vagy a' Pesthi Ispotályba költöztesék-bé. A' Nemefi rend pedig, ki ezt eddig ingyen adta, most-is ösztönöztesék. — A' Magyar-országban fel-állittandó Ország Táblájára a' F. Monárkha Registrátornak tette *Eugenius Nagy* Urat 1200 esztendei fizetés mellet; *Gotfrid Keller* Urat pedig 800-al Vice-Registrátornak; *Toth György* és *Kiss József* Urakat pedig 500-al Kantzellistáknak. — Edgy 12-dik Jan. Romából költ levélben ez iratik „Az itten keresztül utazó *Muszka V. Tengeri Vezér Gróf Csernikéja* Ur a' Nápolyi Udvartól engedelmet nyert arra, hogy a' F. Császárné számára ottan hadakazó hajókat készitessen; melly végre fok pénzt-is hagyott ott előre az építő Mestereknél. Ezt akarja mostani uttyában a' Toskánai Hertzegnél-is megnyerni. — Az Anglus Követet meg-szollította Konstantzinápolyban a' Divány, hogy az ő Udvara a' Muszka Hajókat miért eresztette, sőt késértette az *Archipelagusig*? de erre a' Követ a' maga Udvarának hire nélkül semmit sem felelt. — Konstantzinápolyban kezdett harapozni a' Pestis. — A' Szultánnak 5-dik Jan.

edgy Leánya született. — A' vizketeges eszű Politikusok máig sem szunnek-meg Országokat osztani, minden pénz és hatalam nélkül venni, adni, ígérni és rontani. Edgy ezek közzül azt írja, hogy a' 3 Papi Fejedelemségek nem fokára *Séculárizál*tatnak; a' Vürtembergi Hertzeg a' Svábak' Királysávé tétetik, és az Auszriai, Pruszszus és Anglus Udvarak között edgy atyafiságos osztály lenne; de erről azt tartják az okos olvasok, hogy ez edgy kitsiddég megszéről-való szemlélése a' következendő dolgoknak.

A' leg-utolsóbb Tudósítások. „A' Szluiner Regimentje Szurlikát és még edgy-más meg-erősített Török Helységet meg-vett, hol az el-esteknek száma még edgy részről sem tudatik. Gen. Szlaun Basint, G. Klébek Novit és Dubitzát, Obestl. Bejerlitz Kis és nagy Klatotst, Obestl. Pehárnik Terschnitzet és Tersitzet, Obestl. Rukavina az Oguliner Sergéből Aulitzat foglalták-el. Gen. Vallis azon meg-bizott Erőséget Bihátsat, Obester Kulniek és Obestl. Szétin a' Likáner Regimentből Ostrovátzot 3 napok alatt meg-szállotta 's meg-is vette. Szurlik az ostromló F. Ts. Katonáknak meg-atalkodva álván ellent a' külső Város öszve-égett, a' nyakas nép benne, még tsak az aszszonyok és gyermekek-is öszve-vágattak; itt nekünk-is férelmes tsatánk vala; mert a' Vár tökéletes oltalam erősséggel találtaték. Tesnitzben, a' bé-rontott Horváthság igen sok élésbéli dolgokat találának; de ennek nagyobb részét a' testekben vitték-el, mivel a' sebész menetel és edgy néhány oráig tartott kemény munka jó appetitust szerzett vala. Dubitzánál edgy-néhány Tisztek meg-sebesítették és a' Katonák közzül el-estenek, Obestl. Rukovina 3 kemény sebeket kapott. A' Fogságban lévő Törököket szállították a' *Risitzai* volt Paullin. Klastromába, hol Keresztényi modra tartotnak, 4 krt. kenyeret és juh-húst adnak nekik. Kis és nagy Klatots várai a' tűz és ostrom által a' földel egyenessé tétettek.